

DIONYSII PETAVII

DE SOCIETATE JESU,

DE

DOCTRINA TEMPORUM.

LIBER QUARTUS.

QUI EST DE ANNO SOLARI.

Π Ρ Ο Ο Ξ Π Ι Α.

ANNO æquabili Solaris ordine succedit: qualis imprimis Julianus existit; tum Juliano accuratores, ac veris Solis motibus propinquiores reliqui; ut qui novissime ex Gregoriana castigatione prodiit. Horum omnium quartus hic de Doctrina Temporum liber,

tum postea quintus rationes edideret. Nam quæ ad Julianum annum, & Tropicum attinent quarto libro complectar. Gregorianam quoque formam contra Scaligerianas obtræctiones, in quæ in Elencho Gregoriani Calendarii, & in Isagogicis Canonibus extant, quintus tractabitur. Quare hoc esto libri utriusque Problema.

PROBLEMA LIBRI IV. ET V. DE DOCTRINA TEMPORUM.

QUICQUID in libro editionis utriusque quarto de Emendatione Temporum, & lib. I, ac III. Isag. Canon. capitibus I, II, III, IV, V, nec non in Elencho Calendarii Gregoriani, vel ad communem, & ab aliis traditam doctrinam ex ingenio additum, vel adversus Lillianam, & Clavianam methodum disputatum est à Scaligero, id omne falsum, absurdumque est.

CAPUT I.

De veteris anni Romani castigatione à Julio Cesare facta, ubi & de anno, qui dicitur Confusionis, & ordinatione Juliana.

QUIS fuerit veteris anni Romani modus, quantaque perturbatio, antequam Julius Cæsar pulcherrimum opus aggrederetur, anni civilis emendationem; in secundo libro diligenter exposuimus. Ostendimus enim adeo mensium situm, atque ordinem fuisse confusum; ut hibernis mensibus in autumnum; verni in hiemem; ac reliqui deinceps alienam in sedem, ac stationem invaderent. Quemadmodum id Julius Cæsar instituerit; & quam Romanis intercalandi rationem præscripserit, dicemus hoc in capite: de qua re jam in Animadversionibus nostris ad Epiphani. Hæresim I. egimus, Diatriba de anno Dominicæ Nativitatis. Sed eadem hic plenius & accuratius excutienda sunt; quandoquidem proprium hunc sibi locum disputatio ista vindicavit. In ea verò, quæ à Scaligero peccata sunt, aut quæ manifestæ falsitatis minime illa quidem tenentur; sed incerta nihilominus pro certis, atque exploratis allata sunt; non prius inquiremus, quam ex rei veritate cujusmodi Juliana castigatio fuerit explicemus.

Romani anni cum ad hujus correctionem Julius Cæsar adjecit animum, eò jam labes progressionem fecerat, ut Januarius, Octobris XIIII, aliquando etiam ante hoc tempus inciperet. Cæsar ex Ægyptiorum consuetudine certior factus de anni solaris modo, hunc ipsum in usum civilem transferre statuit. Quod qua ratione præstiterit, ex variis Scriptorum inter se collatis locis eruemus. Suetonius in illius vita, cap. XI. ista prodidit. *Quò autem magis in posterum à Kalend. Januarii nobis temporum ratio congrueret, inter Novembrem, ac Decembrem mensum, interjicit duos alios, fuitque is annus, quo hæc constituebantur, xv. mensium cum intercalario, qui ex consuetudine in eum annum incidere.* Dio libro LXIII. scribit ad compensandum anni Romani vitium dies additos esse LXVII, & errare qui plures accessisse dicerent. *ἰστέλι δὲ ἕξῃσιντα ἑμβέσας ἑμβολῶν, ὅσων ἀπὸ τῆς ἀπαιρομένης περιόδου ἦδη μὲν γὰρ πέντε δὲ πέντε ἑφῶδες ἑμβολῶν ἔτι. τὸ δ' ἀλλήτε ἕως ἔσθ'.* Solinus cap. III. *Itaque Caius Cæsar universam hanc inconstantiam, incerta temporum turbatione composuit, & ut statim certum præteritus acciperet error, dies XXI. & quadrantem simul intercalavit. Quo pacto regressari mensis de cetero statuta ordinis sui tempora detinerent. Ille ergo solus annus trecentos quadraginta dies habuit; alii deinceps sexagenos quinos, & quadrantem. Macrobius libro I. cap. XIV. Ergo Caius Cæsar exordium novæ ordinationis initurus, dies omnes qui*

confusionem

confusionem adhuc poterant facere, consumpsit, eaque refectum est, ut annus Confusionis ultimus in ccccxlvi. dies protenderetur. Omnium exactissimus, ut in ceteris, in explicanda anni correctione Censorinus cap. XX. his verbis rem declarat. Adeoque aberratum est, ut Caius Cæsar Pontifex maximus suo III. & M. Æmilii Lepidi Consulatu, quo retrò delictum corrigeret, duos menses intercalarios dierum sexaginta septem, in mensem Novembrem, & Decembrem interponeret, cum jam mense Februario dies tres & viginti intercalasset, faceretque eum annum dierum quadringentorum quadraginta quinque. Hæc Censorinus, quæ sunt certissima.

Ex Suetonio jam constat menses xv. in anno Confusionis fuisse. Dio LXVII. dies adnumeratos esse refert. Locum intercalationis dierum additorum inter Novembrem, Decembrémque veterem notat idem Suetonius. Censorinus denique quidquid ab aliis separatim dictum erat, in unum complexus, LXVII. dies in duos menses distributos esse docuit, cum jam intercalaris ex ordine suo loco, id est inter Februarii XIIII. & XXIV. esset insertus. December Romanus ante Julii Cæsaris ordinationem dierum fuit XXIX. ut in libro II. ex Censorino, Macrobio, ceterisque probavimus. Quare cum annus Confusionis desierit in ultimum diem Decembris hodierni, neque quidquam in eo mutationis acciderit, sed dies instituti inter finem Novembris, & initium Decembris interjecti sint: consequens est Kalendas Decembris veteris respondere tertio Decembris Juliani. Annum Confusionis appello vulgarem loquendi rationem secutus. Ita enim vocari passim video annum illum, qui Julianum primum antecessit. Cujus appellationis origo ex Macrobio verbis, quæ adduximus, petita videtur. Atqui non illum ipsum annum, qui Julianum primum præcessit, Confusionis annum præcisè vocat, sed Confusionis ultimum fuisse significat; quod Confusionis vocabulum ad anteriores etiam annos extenditur, qui depravatisimi fuerunt. Annum Confusionis, auctore Censorino, est is, quo Julius Cæsar Consul III. fuit cum Marco Æmilio Lepido, qui est ab Urbe condita DCVII. Periodi Julianæ 4668. cyclo Solis xx. Lunæ XIII. Quoniam ergo December antiquus cœpit III. die Decembris anni 4668. si à secundo die Decembris LXVII. illos dies retrò numeres, desinet calculus in XXVII. Septembris. Itaque XXVI. Septembris ultima dies Pompeiani Novembris fuit, cùmque pridie Kalendæ Decembris ineunda forent, instituti illi dies LXVII. interjecti sunt; ac demùm Kalendæ Decembris cœperunt Juliani Decembris die tertio. Annum Romanum Pompeii dies habebat cccclv. detractis XXX. supersunt à Kalendis Januariis ad ultimum Novembris veteris dies cccxxvi. Sed anno Confusionis fortè contigit ut Merkedonius de more intercalandus esset, idemque dierum, ut ait Censorinus, XXXII. sunt in anno Confusionis præter illos LXVII. dies cccxli. Idem à XXVI. Septembris anni Periodi Julianæ 4668. retrò putati perveniunt ad XIIII. Octobris anni Periodi Julianæ 4667. Nam à Kalendis Januarii anni Juliani usque ad XXVI. Septembris inclusive dies sunt 269. restant 80. qui de 365. detracti relinquunt 285. qui à Kalendis Januarii numerati desinunt in XII. Octobris. Proinde anno Periodi Julianæ 4667. Octobris XIIII. iniiit Januarii anni Confusionis. Qui quidem Confusionis annus diebus constitit cccxli. ut rectè Censorinus scripsit; quot nimirum à XIIII. Octobris anni Periodi Julianæ 4667. ad ultimum Decembris anni 4668. qui fuit pridie Kalend. primas Julianas, intercedunt.

Ex quo evidens hallucinatio Scaligeri, qui Macrobius imprudenter secutus, annum Confusionis diebus circumscribit cccxli. Et tamen ejusdem anni principium sumit à XIIII. Octobris. nam Merkedonium dierum tantum XIIII. fuisse censet. Atqui dies sunt à XIIII. Octobris anni 4667. ad ultimum Decembrem anni 4668. solidi cccxli. Quod si cccxli. dumtaxat fuisse velis, necesse est Kalendas Januarii Confusionis incurtere in XIV. Octobris. Quæ ratione tueri se Macrobius potest, qui & intercalarium Merkedonium XXII. dierum desinisse videtur. Scaliger excusari non potest, qui idem quod Macrobius de dierum numero secutus, initium anni, quod ille non fecit, certo die constituit, à quo profectus calculus in XXX. Decembris anni consequentis incidit, uno die minor, quàm ratiocinia

Pars I.

postulabant. Quamobrem tutius nos Censorini vestigiis insistentes, annum Confusionis constatum esse defendimus ex diebus ordinariis cccclv. & XXXII. Merkedonii, ac denique LXVII. ad peræquandas rationes adjunctis. fiunt in totum dies cccclxlv. Januarius ejusdem anni cœpit XIIII. Octobris; Februarius XI. Novembris. qui quidem diffusus est, & post absolutos XXII. dies; qui in III. Decembris anni 1467. desierunt, quarto Decembris inierant Kalend. Merkedonii. Is cum XXXII. haberet, terminatus est Decembris die XXVI. Ideo XXVII. Decembris anni 4667. quinque dies ex Februario reliqui (hic enim endotercius fuit) pertexti sunt; & Kal. Januarii anni 4668. cœperunt Kalend. Martii anni Confusionis. quæ omnia in sequenti laterculo subjiciemus oculis.

Laterculum		Dispositus anni Confusionis.	
Menses Pompeiani.	Dierum quibus constitat numerus.	Dies quibus cœperunt in annis Julianis.	
Januarius	XXIX	XIIII	Octobris
Februarius	XXVII	XI	Novembris
Merkedonius	XXII	IV	Decembris
Martius	XXXI	I	Januarii
Aprilis	XXIX	I	Februarii
Maius	XXXI	I	Martii J. 2 M.
Junius	XXIX	II	Aprilis J. 2 Ap.
Quintilis	XXXI	I	Maii
Sextilis	XXIX	I	Junii
September	XXIX	XXX	Junii
October	XXXI	XXIX	Julii
November	XXIX	XXIX	Augusti
Duo menses si ve dies additi.	LXVII	XXVII	Septembris
December	XXIX	III	Decembris
colliguntur dies	ccccxlv		

Hac anni perturbatione defungi semel Julius Cæsar instituit, ut deinceps anni sui cursum tenerent, essentque singuli dierum cccclxlv. cum quadrante. Itaque decem dies solidos Romanum ad annum addidit, quos per varios menses ita distribuit. Januario, Sextili, & Decembri biduum adject, qui antea XXX. diebus continebantur: reliquis totidem dierum Aprilis, Junio, Septembris, Novembris, singulos. Ita Censorinus, & Macrobius libro I. cap. XIV. Hos verò dies additios in calcem mensium conjecit, ne religiones sui cuiusque mensis à loco summoverentur. Ita dierum ante Nonas, & Eidus numerus idem, qui fuerat Numæ tempore, perseveravit.

Scaliger causam istam reddit; quare menses bini proxime sequentes impares constituti fuerint; Quintilis, & Sextilis, December, & Januarius: nimirum quòd Cæsar solstitia, & æquinoctia voluerit à Kalendis eorum mensium incipere, in quos octavas partes anni incurere arbitrabantur. Opinio autem illorum Romanorum simul, & Græcorum fuit ea tempora confici in octavis partibus signorum suorum. Quare principium Capricorni statuit in A. D. VII. Kalend. Januarii. Ergo octava pars Capricorni incidit in Kalend. Januarii, & ita in reliquis. Hæc ratio minime idonea videtur. Nam potuit idem obtineri, si aliis mensibus binos illos dies assignasset; utputa Septembris, non Sextilis. Nihilominus enim octava pars libræ in Octobris Kalendas incurrisset. Quocirca totum hoc arbitrium fuisse puto. & quidem Januario, quòd primus esset, XXXI. attribuit. Hoc enim, quoad licuit, providit, ut menses alternis impares, & pares faceret. Ergo primus mensis impares habuit dies; secundus ex veteri instituto par; sed XXXVIII. circumscriptus: ac reliqui deinceps. Post Quintilem, quia duo menses singuli duodetriginta dierum

transfigi duodecim annos Augustus sciverit, & quo anno primum intercalari, non satis compertum habemus. Nam Paulus Forosempronienfis lib. xii. vitiosos bissextiles annis vii, ix. ac denique xxxvi. Julianis intercalatos putans, duodecim *ἀνεμείλας* constituit, à xxxvii. ad xlviii. ita ut ex Octavii edicto annus lxx. Julianus bissextilis esse deberit. Verum novum à Sacerdotibus oblatum vitium existimat; ut cum differri bissextilem in annum lxxi. oporteret, anno xlix. proximè post expletos xlii. precipitata sit intercalatio. Ex quo factum est, ut, quemadmodum annus xlix. bissextilis fuit, ita deinceps lxxi, lxxii, & reliqui, ut hodie sunt, bissextiles haberentur. At Scaliger postremum ex vitiosis bissextilibus annum facit Julianum xxxviii. Ab eo duodecim sine bissexto secuti sunt anni; quorum postremus fuit xlix. Primus autem bissextilis, ex Augusti correctione, fuit lxxi. In Annalibus Ecclesiasticis, quandoquidem primus ex Julii instituto bissextilis annus statuitur editionis Julianæ tertius, à quo deinde vii, xi. ac denique xliii, xlvii, li, &c. legitimi bissextiles secuti sint; Pontificum verò culpâ contigit esse creditur, ut quod in priori intercalatione factum erat, id postea retineretur, ac pro vi, &c. Julianus annus vii, ix. ac demum xxxvi. intercalares haberentur: hinc duodecim sine intercalatione transactos definiunt, ab anno Juliano xxxvi. usque ad xlviii. Anno verò li. primum ex Augusti præscripto bissextilem esse celebratum.

Habes quæ fuerit vitiosarum intercalationum ratio, quæque ad eos annos adhibita castigatio variis ex auctorum sententiis; quarum quæ sit præferenda ceteris difficile est judicare. Pauli quidem Forosempronienfis opinio illa, qua novo vitio luxatum ordinem bissextilium asserit, auctorem, præter ipsum, habet neminem; neque mihi probabilis videtur. Quis enim sibi persuadeat, veniente adhuc Augusto, denuò annum esse corruptum, præsertim cum insequentium, annorum dispositionem antea tabulæ ad perpetuam memoriam incidisset? Deinde verò, quod capite superiori ex ipsius Pauli sententia verisimile esse demonstravimus, ipsis Kal. Januarii anni primi Juliani Novilunium esse commissum, idque velut opportunissimum spectasse Casarem, ut in primum diem octava signi pars, & Novilunium incidere, ex altero illo decreto Pauli propemodum evertitur. Quod enim ipse lib. ii. Paulina statuit; Julium Casarem annum suum à prima syzygia post Solstitium inchoasse; idque spectasse, ut primus anni dies in Novilunium incidere, quod tum commissum est Kal. ipsis Januarii hora 7, 6', 35". post meridiem: id non aliter definiri potuit, quam ex annorum Julianorum hodierna ferie, atque contextu. Nam ut Astrologi Novilunia superiorum temporum investigent, gradum in posteriore aliqua Neomenia, vel oppositione luminarium figurare necesse est; ac tum interjecto inter utrumque spatio constituto, ad anteriora progredi. Exempli causa: scire velim quo die, & hora Novilunium incidere, anno primo Juliano in eunte, deligenda ex omnibus est observatio aliqua Novilunii, vel plenilunii; deinde lunarium annorum, mensiumque statuendus modus; demum tempus illud, quod ab anno primo Juliano ad datum, Novilunium elapsum est, certò definiendum. Ex eo tempore Syzygii integris deductis, Novilunii primi momentum indagabimus. Hanc viam insistere Paulus ipse debuit, ut Novilunium anni primi Juliani deprehenderet in Kal. Januarii; annorum, inquam, mensium, ac dierum epactas adhibuit. quibus constat, Neomeniam illo die reperit. Quòd si præpostera bissextilis intercalatio post Augusti emendationem incidit, ea viam omnem, ac methodum turbavit. Quippe diem unum ad calculum adjecit. Unde non in Kal. Jan. anni primi Juliani, sed secundo Januarii Novilunium exhibere debuit. Demum id, quod Paulus Forosempronienfis existimat, Julium Casarem Novilunium defixisse Kalendis ipsis: cum in meridiano Romano commissum sit hora vii. cum aliquot scrupulis à meridie, propter vitiosos bissextiles, cyclis duobus lunaribus confectis, anno videlicet in eunte xxxix. Juliano, Novilunium pervenerat ad Januarii iv. Tres enim dies superflui annis xxxvi. intercalati sunt. Quos ut eximeret Augustus, ac Novilunia ad Kal. ipsas retraheret, duodecim annos sine intercalatione traducendos edixit; tum bissextilem anno decimo sexto à postrema intercalatione vitiosa repeti jussit. Quare anno tantum Juliano lxxi. vel lxxii. bissextilis intercalandus fuerat. Atqui anno Juliano xlix. intercalatum esse Middelburgenfis putat, indèque de-

rivatum esse posteriorum bissextilium seriem. Igitur duodecim bissextiles ab Augusto sublati sunt; & Novilunium Cyclo Lunæ xiv. non in Kal. Januarii, ut in anno primo Juliano, sed postredie contigit; neque aliter in tabulis representari debuit, quæ Julianos annos superiores ad eam formam, ac dispositionem exhibent, quam Augusti castigatio postmodum invenit. Quocirca vel Julii Cæsaris tempore Novilunium Kal. Jan. minimè contigit, sed die secundo Januarii; vel si in Kal. incurrit, debet ex Tabulis in finem diei ii. Januarii, hoc est sub ipsam mediam noctem conjici, si vera est conjectura Pauli; bissextilem ante legitimum tempus occupasse Pontifices.

Annalium verò ratio multò minus probatur, quæ legitimos bissextiles tam ex Julii Cæsaris ordinatione, quam ex Augusti correctione putant annos Julianos xliiii, xlvii, li. Etenim de Julii institutione licet istud sine reprehensione sentire: de Augusti castigatione, atque hodiernorum bissextilium indidem propagata ferie non licet. Annus Christi Dionysianus primus Cyclum habuit Lunæ ii. Solis x. fuit ergo post bissextilem proximus. Est autem Julianus xlvii. ut ad Epiphanium validissimè demonstratum est, & postea denuò disputabitur. Proinde annus Julianus xlv. ex Augusti institutione, quæ ad annos anteriores extenditur, bissextilis est, & xlv, lxxi. ac reliqui deinceps eodem filo ad hodiernum tempus evolvit. Quapropter non potest annus xliiii. Julianus ex Julii, & Augusti dispositione bissextilis constitui. Quod eò minus Annalibus conceditur, quò postremum ex vitiosis bissextilibus statuunt annum Julianum xxxvi. à quo duodecim annos sine intercalatione præteritos æquè consentiunt. Ultimus ergo *ἀνεμείλας* fuerit Julianus xlviii. Quare primus bissextilis esse debuit lxxi. alioqui si li. anno bissextum antevertissent, in eadem incurrisissent labem, ad quam Sacerdotes initio Julianæ editionis offenderant; ut nimirum tertio post bissextilem anno intercalationem præverterent. Sed neque lxxi. annus bissextilis ex Augusti correctione dici potest: cum, ut paulò antè probavimus, xlix, lxxi, lxxii. ac reliqui deinceps bissextiles habeantur, ut ad hodiernam formam, quod Annales volunt, Augusti castigatio congruat.

Quocirca ut in Animadversionibus planum fecimus, non procedit argumentatio illa, qua Natalis Christi annus esse probatur editionis Julianæ xliiii. ex eo quòd bissextilis iste tam ex Julii institutione, quam ex Augusti emendatione fuerit; Natalis autem Christi in bissextilem annum incidit. Nam quod ad Augustum attinet, perspicuum est annum Julianum xli. & xlv. bissextiles esse, si ab hodierna bissextorum ferie ad superiores annos revocemus calculum, ut ibidem ostendimus. Utrum verò ex eo bissextilium annorum ordine, quem Julius invexerat, xliiii. bissextilis esse deberit, non satis exploratum est. Ac dubitari potest num Augustus bissextilium annorum perturbationem in editione Juliana ita correxerit, ut intercalares annos in eundem ordinem restituerit, quem illius auctor Julius principio statuerat; hoc est, num iidem & ex Juliana dispositione, & ex Augusti recensione bissextiles anni fuerint. Nam si hoc posterius arbitremur, probabile est Julium Casarem annos illos bissextiles instituisse, v, ix, xlii. ac deinde xli. & xlv. Iidem enim ex Augusti castigatione bissextiles oriuntur. Sed hac ratione quadrans ille, de quo Solinus meminit, quemadmodum explicari possit non video.

Quocirca in eam opinionem propensior sum, ut paulò aliter, ac Julii Cæsaris ordinatio ferebat, bissextilium seriem ex Augusti emendatione proderit. Ergo ita suspicor: Julium Casarem anno Confusionis, præter solitos dies, sex horas imputasse; adeo ut finito triennio, & in eunte anno quarto Juliano intercalari jussisset: quoniam sex illæ appendices horæ post annum Confusionis unâ cum tribus aliis quadrantibus diem complebant. At postea non tertio vertente, sed quarto, & in eunte quinto, procedere intercalares voluerit: ut videlicet vii, xii, xvi, &c. xl, xlv, xlviii. bissextiles essent. Pontifices autem, quod in prima intercalatione commissum erat, uti tribus annis exactis intercalaretur, id in annis sequentibus errore propagasse; ac vii, x, xliii, & xxxi, xxxiv, xxxvii, bissextiles fecisse. Post Augustus Casarem anno Juliano xxxviii. ut ei vitio mederetur, ab eo ipso xxxviii. deinceps duode-

duodecim annos absque intercalatione transmisit, quorum postremus est quadragesimus nonus. Proinde primus bissextilis Augustæus fuit annus Julianus lxxi, non, ut secundum Julii institutionem futurum erat, xlviii, & lxxi. Hæc mihi conjectura, propter Solini locum, præ ceteris omnibus aridet. Atque ut omnia illa, quæ hucusque disputavimus, intelligi facilius queant, ea in sequenti diagrammate proponam; in quo paria Coss. aliquot cum bissextilibus diebus tam vitiosis, quam emendatis describam.

LATERCULUM ANNORUM ALIQUOT Julianorum cum disposito Bissextilium annorum ex Julii Cæsaris institutione, & Pontificum depravatione, ac communi & Augustæa ferie.

Anni periodi Julianæ.	Olympiades.	Anni Juliani.	Anni Urbis.	CONSULES	Bissextilium ordo ex ordinatione Julii Cæsaris.	Bissextilium ordo ex prava Pontificum intercalat.	Bissextilium ordo ex Augusti castigatione.
4667		0	707	Q. Calenus. Q. Vatinus.	E	E	E
4668		0	708	C. Julius Cæsar III. M. Æmilius Lepidus.	D	D	D
4669		1	709	C. Julius Cæsar IV. Sine collega.	C B	C B	C B
4670	184	2	710	C. Julius Cæsar V. M. Antonius.	A	A	A
4671		3	711	C. Vibius Pansa. A. Hirsius.	G	G	G
4672		4	712	M. Æmilius Lepidus. L. Munatius Plancus.	F E	F E	F
4673		5	713	L. Antonius. P. Servilius Isauricus.	D	D	E D
4674	185	6	714	Cn. Domitius Calvinus II. C. Asinius Pollio.	C	C	C
4675		7	715	L. Marcius Censorinus. C. Calvisius Sabinus.	B	B A	B
4676		8	716	Ap. Claudius Pulcher C. Norbanus Flaccus.	A G	G	A
4677		9	717	M. Vipfianus Agrippa. L. Caninius Gallus.	F	F	G F
4678	186	10	718	L. Gellius Poplicola. M. Cocceius Nerva.	E	E D	E
4679		11	719	L. Cornificius. Sex. Pompeius.	D	C	D
4680		12	720	M. Antonius II. L. Scribonius Libo.	C B	B	C
4681		13	721	C. Cæsar Octavianus II. L. Volcatius Tullus.	A	A G	B A

Anni periodi Juliane.	Olympiades.	Anni Juliani.	Anni Urbis.	CONSULES	Bisextiles Juliani.	Bisextiles vitios.	Bisextiles communes.
4682	187	14	722	Cn. Domitius Ahenobarbus. C. Sotius.	G	F	G
4683		15	723	C. Cæsar Octavianus III. M. Valerius Messala.	F	E	F
4684		16	724	C. Cæsar Octavianus IV. M. Licinius Crassus.	E D	D C	E
4685		17	725	C. Cæsar Octavianus V. Sex. Apuleius.	C	B	D C
4686	188	18	726	C. Cæsar Octavianus VI. M. Vipfanius Agrippa II.	B	A	B
4687		19	727	Imp. Cæsar Augustus VII. M. Vipfanius Agrippa III.	A	G F	A
4688		20	728	Augustus VIII. Statilius Taurus II.	G F	E	G
4689		21	729	Augustus IX. M. Junius Silanus.	E	D	F E
4690	189	22	730	Augustus X. C. Norbanus Flaccus.	D	C B	D
4691		23	731	Augustus XI. Cn. Calpurnius Pifo.	C	A	C
4692		24	732	M. Claudius Marcellus. L. Arruntius.	B A	G	B
4693		25	733	Q. Æmilius Lepidus M. Lollius.	G	F E	A G
4694	190	26	734	M. Appuleius Sextus. P. Silvius Nerva.	F	D	F
4695		27	735	C. Sentius Saturninus. Q. Lucretius Vifpillo.	E	C	E
4696		28	736	P. Cornelius Lentulus. L. Cornelius Lentulus.	D C	B A	D
4697		29	737	C. Furnius. C. Junius Silanus.	B	G	C B
4698	191	30	738	L. Domitius Ahenobarbus. P. Cornelius Scipio.	A	F	A
4699		31	739	M. Livius Drufus. L. Calpurnius Pifo.	G	E D	G
4700		32	740	M. Licinius Crassus. Cn. Cornelius Lentulus.	F E	C	F
4701		33	741	Tib. Claudius Nero. P. Quintilius Varus.	D	B	E D

Anni Periodi Juliane.	Olympiades.	Anni Juliani.	Anni Urbis.	CONSULES.	Bisextiles Juliani.	Bisextiles vitios.	Bisextiles communes.
4702	192	34	742	M. Valerius Messalla P. Sulpitius Quirinus	C	A G	C
4703		35	743	P. Fabius Maximus Q. Ælius Tubero	B	F	B
4704		36	744	Julius Antonius Q. Fabius Maximus	A G	E	A
4705		37	745	Nero Claudius Drufus T. Quinctius Crispinus	F	D C	G F
4706	193	38	746	C. Marcus Censorinus C. Afinius Gallus	E	B	E
4707		39	747	Tib. Claudius Nero II. Cn. Calpurnius Pifo II.	D	A	D
4708		40	748	D. Laelius Balbus C. Antiftius Vetus	C B	G	C
4709		41	749	Augustus XII. L. Cornelius Sulla	A	F	B A
4710	194	42	750	C. Calvifus Sabinus L. Paffunius Crispinus	G	E	G
4711		43	751	Cn. Cornelius Lentulus M. Valerius Messalinus	F	D	F
4712		44	752	Augustus XIII. M. Plautius Silvanus	E D	C	E
4713		45	753	Coffus Cornelius Lentulus L. Calpurnius Pifo	C	B	D C
4714	195	46	754	C. Julius Cæsar M. Æmilius Paulus	B	A	B
4715		47	755	P. Vinicius P. Afinius Varus	A	G	A
4716		48	756	L. Ælius Lamia M. Servilius Geminus	G F	F	G
4717		49	757	Sex. Ælius Catus C. Sentius Saturninus	E	E	F E
4718	196	50	758	L. Valerius Messalla Cn. Cornelius Cinna	D	D	D
4719		51	759	M. Æmilius Lepidus L. Arruntius	C	C	C
4720		52	760	A Licinius Nerva Q. Cæcilius Metellus	B A	B	B
4721		53	761	M. Furius Camillus Sex. Nonius Quinctilianus	G	A G	A G
4722	197	54	762	C. Poppæus Sabinus Q. Sulpitius Camerinus	F	F	F
4723		55	763	P. Cornelius Dolabella C. Julius Silanus	E	E	E
4724		56	764	M. Æmilius Lepidus T. Statilius Taurus	D C	D	D

In hoc diagrammate vides ex sententia nostra primum annum editionis Julianæ bissextilem ex auctoris mente constitutum fuisse. Deinde quinto quoque in eunte anno intercalari jussisse, prima excepta dumtaxat intercalatione, propter eas causas, quas attulimus. Neque Solini, vel Macrobbii testimonia huic opinioni nostræ refragantur, ut quidam existimat. Quod enim illi quarto quoque anno finito diem unum ex decreto Cæsaris intercalandum fuisse memorant, de ordinaria & legitima intercalatione debet accipi. Prima verò, propter quadrantis illius intercalationem, de qua Solinus loquitur, profus excipiendi videtur. Quod autem ex Augustæ castigatione & hodierno bissextilium decursu nihil de Julii ordinatione certò possit colligi, ex iis apparet, quæ paulò antè disputavimus.

CAPUT IV.

De Jacobi Christmanni falsa ordinatione bissextilium annorum, ubi & usitata intercalationis versitas asseritur.

SCRIPSERAM hæc de annorum Julianorum castigatione in Epiphaniis Animadversionibus; tum hoc in loco, imò verò ad VIII. fermè librum operam perduxeram, cum in Jacobi Christmanni librum incidis in quo post Alphanagum, & variorum Calendarioium explanationem, opus addidit de annorum inter se connexionem, ubi annos Julianos, & qui ad eandem formam descripti cum Julianis conveniunt, cum annis Olympiadis Nabonassareis, Urbis conditæ, ac denique Christiana cum æra comparat, adjectis etiam characteribus, & litteris Dominicalibus. Est hic liber Chronologia stu-

diosis non penitendus ille quidem, neque vulgari diligentia conscriptus: sed cum in ejus lectionem vehementius incubuissem, multa passim ab illo reperi contra communem Mathematicorum, & Chronologorum sententiam nimis novè, absurdèque dicta. Quippe Julianos annos, & Christianæ æræ communes, necnon anteriores omnes Olympiadicis, & Nabonassareis, falsis characteribus notavit, usque ad annum Christi 463. Exempli causa annum primum Olympiadicum, qui est 751. ante Julianam ordinationem, consignat littera Dominicali F; secundum, littera E; tertium D.C. Deinde annum illum, qui proxime Julianos antecessit, bissextilem facit, afficitque littera D.C. Tum Julianum primum littera B. secundum littera A. tertium G.F., ob vitiosam Pontificum intercalationem, quæ ad annum usque Julianum xxxvi. tenuit, qui ex prava intercalatione bissextilis fuit, habuitque litteras E.D. Sequuntur duodecim *Antiquæ* à xxxvii. Juliano usque ad XLVIII. à quibus ordinati, & castigati anni incipiunt: quorum primus, id est XLIX, communis est: quartus, id est LIII, bissextilis, idemque communis æræ VII. Ex quo deinceps reliqui propagantur bissextiles in annis Christi, nempe XI, XV, ac ceteri impari numero. Quæ bissextilium annorum forma usque ad annum Christi 463. perseverat hoc enim anno dissolutum putat Augusti cyclum, & bissextum inde ad sequentem annum tractum, qui est 464. Unde insequentibus ea descriptione constant, quam usurpamus, ac partes omnes quaternarij bissextiles existunt. Hæc ille, quæ nos, ut oculis ipsis subjiciantur, in sequenti Diagrammate proponimus. In quo ad annos Julianos, Olympiadicos, Urbis conditæ, Nabonassareos, & horum characterem, sive feriam, & Dominicales litteras apponemus.

LATERCULUM PRIMUM ORDINATIONIS

Bissextilium annorum, tam ex vera, communique sententia, quam ex falsa, & nupera Christmanni methodo.

VERA DISPOSITIO BISSEXTILIIUM annorum, ex communi methodo.

Table with columns: Anni Periodi Julianæ, Anni Iphiti, Anni Urbis, Anni Juliani, Anni Nabonassari, Littera Dom. communis, Neomenia Thoth, Character Neom. Thoth. Rows 4669-4687.

Falsa Christmanni ratio.

Table with columns: Littera Christmanni, Thoth Christmanni. Rows 3 Septembris-30 Augusti.

Main calendar table with columns: Anni Periodi Julianæ, Anni Iphiti, Anni Urbis, Anni Juliani, Anni Nabonassari, Littera Dom. communis, Neomenia Thoth, Character Neom. Thoth, Littera Christmanni, Thoth Christmanni. Rows 4688-4730.